

Remissyttrande

Datum 2025-08-26

Diarienummer RS 2025-02818

Justitiedepartementet

Ert diarienummer Ju2025/00915

Säkerhetsskyddslagen ytterligare kompletteringar (SOU 2025:42)

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen (VGR) ställer sig sammantaget tveksam till flera av de föreslagna förändringarna i betänkandet Säkerhetsskyddslagen ytterligare kompletteringar (SOU 2025:42). VGR kommenterar särskilt de delar som rör tillsynsmyndigheters befogenheter att vidta tvångsåtgärder, samt konsekvenserna för regioner och regioners roll att bedriva samhällsviktig verksamhet (kapitel 6). VGR anser att det finns behov av ytterligare analys och förtydliganden vad gäller rollfördelning, ansvar, rättssäkerhet, samt konsekvensbedömningar kopplat till säkerhetskänslig verksamhet.

Nya bestämmelser om åtgärder vid fara i dröjsmål**Interimistiska förelägganden**

Sidan 18, 6 kap. 7 § i förslaget till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585)

Remiss föreslår: Tillsynsmyndigheter ges möjlighet att meddela interimistiska förelägganden under pågående förfarande och åtgärdsföreläggande tills fråga om åtgärd slutligen avgjorts.

VGR ifrågasätter lämpligheten i att tillsynsmyndigheten själv ska kunna besluta om interimistiska förelägganden i samband med tillsyn. Förslaget innebär att tillsynsmyndigheten redan på utredningsstadiet, det vill säga innan ett tillsynsärende är utredningsmässigt klart, kan besluta interimistiskt om ett föreläggande. Som utredningen konstaterar skulle det kunna röra sig om mycket ingripande beslut som dessutom fattas på ett begränsat underlag (se 6.3.3).

VGR:s uppfattning är att sådana beslut av rättssäkerhetsskäl ska prövas av domstol och inte av tillsynsmyndigheten.

Tvångsåtgärder och tillsynsmyndighetens roll

Sidan 18 - 19, 6 kap. 8 § i förslaget till lag om ändring i säkerhetsskyddslagen (2018:585)

Remiss föreslår: Att det införs ett system med tvångsåtgärder, där Förvaltningsrätten i Stockholm, efter ansökan från tillsynsmyndigheten, beslutar om tvångsåtgärder mot en aktör som har blivit eller som kan antas bli föremål för föreläggande eller förbud om åtgärd behövs för att säkerställa ändamålet.

VGR ifrågasätter lämpligheten i att tillsynsmyndigheter ges utökad befogenhet att vidta tvångsåtgärder, och anser att detta bör ligga på rättsvårdande myndigheter såsom Polisen eller Säkerhetspolisen.

VGR ser särskilda risker med att tillsynsmyndigheter ges möjlighet att fatta beslut om tvångsåtgärder, exempelvis att försegla lokaler, vilket i värsta fall kan påverka och/eller ge konsekvenser för upprätthållande av verksamheten.

Konsekvenser för säkerhetskänslig verksamhet och Sveriges säkerhet

Tvångsåtgärder kan få oavsiktliga konsekvenser för samhällsviktig och säkerhetskänslig verksamhet och därmed även för Sveriges säkerhet. VGR betonar vikten av att tillgänglighet till sådan verksamhet vägs in i beslutsfattandet.

Rollkonflikt mellan rådgivning och tillsyn

VGR ser sedan tidigare en problematik i att tillsynsmyndigheterna har både en rådgivande och en tillsynande roll. Denna rollkonflikt riskerar att förstärkas när tillsynsmyndigheterna får utökade befogenheter att vidta åtgärder, såsom intermistiska förelägganden och tvångsåtgärder. För verksamhetsutövare inom säkerhetskänslig verksamhet kan detta skapa en upplevd risk med att vända sig till tillsynsmyndigheten för rådgivning, av rädsla för att informationen senare kan användas i ett tillsynsärende. En sådan utveckling kan leda till minskad öppenhet, vilket i förlängningen riskerar att påverka både verksamhetens säkerhet och förtroendet för verksamhetsutövaren negativt.

Behov av förtydliganden kring effektivitet och tillämpning

VGR anser att det saknas konkreta exempel och tillräcklig analys kring när och hur tvångsåtgärder ska tillämpas i praktiken. Effektivitetsskäl behöver belysas mer noggrant.

Registerkontroll vid säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen

Utökad registerprövning och informationsdelning

Sidan 19 – 20

Remiss föreslår: Vid registerkontroll ska Säkerhetspolisen, utöver de uppgifter som inhämtas idag, även få hämta uppgifter från fler källor såsom exempelvis Skatteverkets och Tullverkets brottsbekämpande verksamheter.

VGR är positiv till förslaget om att bredda registerprövningen, särskilt för att fånga upp insiderproblematik och infiltration, då det ofta involverar personer som inte återfinns i myndigheternas register. VGR föreslår att samverkan med Säkerhetspolisen kring underrättelseinformation bör stärkas. Möjligheter att motverka insider och infiltration ökar om samverkan med underrättelseinhämtande myndigheter stärks och förbättras.

Säkerhetsprövning och behov av motivering vid avslag

Sidan 20

Remiss föreslår: Säkerhetsprövningsbeslut som innebär att en person inte har klarat säkerhetsprövning ska anmälas till Säkerhetspolisen. Underlåtenhet att göra anmälan ska kunna leda till sanktionsavgift.

VGR betonar vikten av att avslagsbeslut i säkerhetsprövningar motiveras tydligt, för att undvika nya utredningar. Det är också viktigt att information om avslag delas mellan berörda organisationer.

Sanktionsavgifter och rättssäkerhet

VGR är tveksam till införandet av sanktionsavgifter vid utebliven anmälan. Det är oklart om detta är ett ändamålsenligt och rättssäkert styrmedel. Förslagsvis bör rådgivning ske innan sanktionsavgift krävs. Om rådgivning ej efterföljs kan sanktionsavgift krävas.

Regionstyrelsen

Västra Götalandsregionen

Helén Eliasson

Regionstyrelsens ordförande

Ann-Charlotte Järnström

Regiondirektör